

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конто почт. шадя. 143.322
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячна: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 15 л.
Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

в справі оголошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИКІРНИКА
20 сот.

Пятно.

Львів, 30, січня 1927.

Вчора звернули ми увагу на цікаве і незвичайно оригінальне явище нинішньої польської дійсності, специфічне, здається, виключно польському життю, а то: непомірний зрост морального занепаду серед значної частини польської суспільності, що йде в парі з рекламованою від травня м. р. реалізаторами варшавського мілітарного дереворуку «санашю моральних і політичних відносин» у відродженій польській республіці. Нині неможливо для підтвердження наших слів приневолені ми спинитися на нечуваному в культурному світі факті, що зайшов у польському союмі. Посол до польського союму Воевудзький, родовитий поляк, лідер Незалежної хлопської партії став нагло згідно з ревелляціями урядового органу «Глосу Правди» провокатором. Потвердив їх і віцепрем'єр Бартель.

Названий орган твердить, що до кінця 1923 р. він Воевудзький політичну розвідку серед національних меншостей, а в першій мірі серед білорусинів і давав зібрані інформації польській дефензиві за великі гроші, які діставав у твердій валюті. Іншими словами посол був платним агентом дефензив. Що це? — Просто не хочеться вірити, щоби вчорашній здекларований і беззастережний сторонник Підсудського, легіоніст, німецький арештант за діяльність у легіонах, потім видатний член соймового клубу «Визволене» міг бути платним агентом дефензив! Вибранець народу, провідник партії міг би займатися такою огидною роботою? Невже таку подлість можна приписати вчорашньому партійному товаришам Бартелям і багатьом із тих, що реалізують нині «санашню» політику? Даймо слово самому Воевудзькому.

«По виборам до союму — пише Воев. — звернувся до мене товариш (з дефензив), де він був колись офіцером, щоби в дальше працював у тому напрямі, на що я зважив, що праця в партії занадто мене абсорбує, але можу подати в союму заступник «деофауф», як будуть інформувати про ситуацію серед національних меншостей. Я посередничав у постачанні рефератів і зрозуміло, що тим людям за мої посередництва платили. Шанше достачав я пошукання інформації. В моїх рефератах були між іншим інформації про пануючі в клубах національних меншостей настрої, але ці інформації не мали прикмет денунціяції про мою діяльність у «Визволенні» аналіз майже всі».

Чи це не огида? Про його подлу провокаторську роботу знали всі, значить і мною з нинішніх керманців державного польського коволя. Чому ж Воевудзького не демаскували скорше? Не могли здемаскувати, бо, видно, самі похваляли його роботу. Коли ж Воевудзький відскакивав від них, коли став на чолі комуністичної незалежної партії хлопської, коли, як пише «Глос Правди» став «апостолом диктатури пролетаріату в Польщі», коли виступив у союмі завзято проти урядових переслідувань на Білорусі, коли сказав у союмі кілька слів правди на ад есу правителів, дждався коронування на провокатора. Про моральну вартість Воевудзького, що сам признається до ганебної роботи, писати нема потреби. Оцінка на його вчинки

і характер непотрібна. Та спізнані ревелляції офіційного органу про таку огиду хіба не приносять чести ні тому органу, ні тим, що стоять за ним, ні тим більше не причиняються нічим до «санашю». Навпаки, вони кидають пятно ганьби на всіх, тих, що, знаючи «роботу» і характер Воевудзького, вибрали аж таку дорогу до його знищення. Невже втаємниченням товаришам з «Визволення» не палило стидом скіри в часі афери провокатора Трояновського, що виконував у Незалежній партії хлопській роллю, аналогічну до ролі Воевудзького серед національних меншостей. Невже вони годилися на те, щоби пускати провокатора на провокатора, тобто клин клином вибивати? Правда, афера Трояновського розкрилася за часів правління хіснопяста. А чи це змінює Істоту справи? Невже Воевудзький служив кому іншому аж до кінця 1923 р.?

Справа посла Воевудзького вити-

скає ще одно і до того нестерте пятно на польському союмі, тому союмі, що пережив уже стільки компромісів, що показав себе живим трупом, обдертим з усякого авторитету та позбавленим усякого глузду вегетатив. В історії цього союму афера Воевудзького увіковічить погану пам'ять про нього по всі часи.

Коли ж Воевудзький, будучи професійним провокатором і до того послом, був рівночасно приятелем білоруської селянсько-робітничої Громади, то де запорука на те, що всі арештовані білоруські послы не впали жертвою його провокацій?

Незбагнута глибина моральної гнилі затоплює уже не тільки півінтелігентні та малокультурні міські та сільські шарни польської суспільності, але її еліту, та бере в свої обійми вершки польської громадянства. Воевудзький же був інтелігентом високої духовної культури. Словом моральна декаденція в найстрашніших її формах.

Французи й Англійці.

(Від власного кореспондента.)

Париж, 26, січня 1927.

I.

Переговори ген. Павельса з аліантськими генералами й дипломатами за т. зв. «оконечне розоруження Німеччини» — передумову знесення окупації Надренщини — ведуться далі; здається навіть, що з добрими виглядами на результат — дарма, що супроводжують їх по обох боках Рену напади й нарікання великої частини націоналістичних газет на Штресемана там, на Бріана тут. Один, мо-ляв, запропонує Німеччину французькому «Ergelind-ovi», другий робить те саме з Францією в користь німецького «ennemi héréditaire».

Коли б вірити цим одностороннім вигукам, то можна би думати, що між французами й німцями є справді така споконвічна боротьба, такі тисячлітні поразки, як прим. між нами й поляками. Чимало чужинців таке й думає, беручи за чисте золоті полемічні наклепи, за євангеліє газетні пересадки. В дійсності не так воно вже й зле. Ворогування між французами й німцями всього менше «споконвічне», навпаки — воно дуже свіжо дати, мало що старше одного пістолетця. А річеві суперечності між двома націями незрівняно менше важкі й суцільні ніж прим. суперечності між Італією й Францією, між Англією й Німеччиною, нарешті й між Німеччиною й Польщею.

«Дідичним ворогом» Франції аж до самої війни 1870—71 рр. ніколи ніхто не вважав німця. Були ними в ході середніх віків і новітніх часів передовсім англійці, а далі «l'ami d'Alsace», себто Габсбурги.

II.

За французами й англійцями тягнеться споконвічна традиція кривавих війн, грабіжів, окупацій, воєнних геройств і дипломатичних кампаній. То історія Вільгельма Завойовника, котрим накинута саксонській Англії французьку пануючу верству, мову й культуру; то історія Столітньої війни і жива традиція національного «ройства Олдсанс» — Діви-

то спогади безконечних герців на всіх морях, спогади корсарів і піратів, обосторонніх; то історія Ляфаста і союзу Людовика XVI ого з Вашингтоном; то спомини Континентальної Блокади, Трафальгару й Ватерля; то колючий шпиль сварки на всіх закамарках земної кулі, в Азії, Америці, на південних Островах, в Африці передовсім; то голосна й обостороння пристрасть розжарююча стріча вояків Маршана з вояками Кіченера у Фашоді, 1898 року, яка туй туй не відбилася в Європі виповіддю французько-німецької війни і яка потягла за собою десять літ гострого дипломатичного напруження між обома народами. Не була би німецька дипломатія післябісмарківського часу така безнадійно груба й тупа і безтямно зарозуміла, якою вона була в дійсності під Вільгельмом II-им, то в ту пору вона легко могла була звязатися союзом або з Францією (Анот!), або з Англією, і світ нині інакше виглядав би; але як було німецький бути спроможтисся на такі тонкості! Вільгельмівська Німеччина, премогуха матеріальною культурою і відданою на її службу наукою, зміла тільки роздирти реаскураційний договір Бісмарка з Росією, грозити всім, кождому наступати на пальці тай в результаті зворохобити проти себе чотири п'ятих земної кулі. Натомість Едуард VII, з англійського, Делькассе з французького боку зумили з кінцем першого десятиліття XX-го століття довгою і тонкою дипломатичною працею вирівняти безчисленні спірні місця між обома країнами тай — майже на передодні великої війни — перетворити «дідичну ворожнечу» між Англією й Францією в сердечне порозуміння, підставу французько-англійської дружби і воєнного союзу.

Як бачите, ця дружба дуже собі ще молода, а традиції війни і ворожнечі були такі справді споконвічні, дідичні, дуже старі.

III.

До нинішнього дня — тай як торжественно! — святкуються по всій

Франції, в церквах, школах і державних урядах, роковини смеоти Орлеанської Діви, що прогнала англійців із Франції і була ними за те спалена на кострі. Це національне свято Франції, найбільше з усіх свят, менше голосне та за те значно поважніше від другого національного свята, роковин «здобуття» Бастилі 14 липня.

Та дякуючи розумній, інтелігентній, далекозорій і послідовній політиці англійської й французької дипломатії кривава тисячлітня традиція дідичного ворогування усунулася з свідомості сьогочасного покоління французів і англійців, а численні й годі сказати, щоб маловажні тертя між обосторонніми інтересами на різних кінцях світа (от, хочби в Сирії!) відбуваються в мирних рамках, не розятрюючи давніх, заклеплених ран.

Не можна сказати, щоби пересічний француз так уже занадто гарячо любив англійця, або навпаки, де є на світі два народи-сусіди, які любилися би гарячо? Для пересічного француза англієць, із своєю протестантською етикою і своїм островним темпераментом, усе ще лицемір. Для пересічного англійця француз — усе ще не зовсім серйозний «поїдач жаб». Але від таких дрібниць до справдішньої неприязні — шлях далекий.

Інакше — як писали ми — можна сказати подекуди навиворіт уложилися відносини і чуттєві настрої між німцями і французами.

В. Левицький.

Радянська Україна.

Нова наукова установа.

З початком нового бюджетового року приступають у Києві до перетворення наукової дослідної катедри технології та сільсько-господарського виробництва, заснованої в 1923 р. на державний експериментальний інститут цукрового промислу. Організація такого інституту повинна мати першорядне значіння для українського промислу, якщо інститут буде насправду суцільно зваженою і зорганізованою. На основі статуту нова установа повинна працювати в першу чергу над організацією розвитку цукрового промислу та над об'єднанням усіх науково-дослідних установ тої ділянки. Крім того має новий інститут підготувати кадри високо-кваліфікованих дослідників і вчених з того обсягу знань.

Знов напад на «сількор».

В селі Бедильцях, козівського району, поранили важко сільського кореспондента окружної газети «Червоний Шлях» Максима Мостепана. Спричинників нападу мали зловити. Напад мав політичний підклад.

Національний Музей у 1926 році.

З. Заморські землі. Дослід з по-дорожжю по С. М. С. Р. інші здобутки. Доломоза Основника і громадянства.

Особливі обставини в українських колах в Америці не дали музеєві в минулому році — ні від землекан Канади, ні від духовенства, крім еп. «Богаченського» (10), о. Чепельського (8) і о. Ірисяка (4), а й Злучених держав якої визначної допомоги. Є навіть випадки, що ясно установлені зобов'язання платити деякі тогочас-

українські фірми у Вінніпегу зовсім легко вважали, чим очевидно підтверджує довіра до словників своїх представників і спричиняють у нас постійний брак безкорисно давно виданої готівки. — Про висоту бажаних допомог на 1927 р. з місцевих і державних фондів управа музею повідомила відповідні установи, але з яким це буде успіхом, не знає вона сьогодні, тим менше, що в часі відносин прихильного став вище. Агостою до українців 1913-1914 року національний Музей не дістав ані з Відня, ані від львівського союзу ніякої допомоги.

Тим то особливо багато наляглася управа Музею від навантаження торгових зносин із книжним ринком України і Москви. Коли виявилось, що через торгові представництва у Берліні і Празі цього не можна виконати, то управа Музею придала велике значіння до поїздки директора на Схід. І дійсно через поїздку директора Музею з нагоди ювілею Михайла Грушевського у Київ, Харкові, Москві, Ленінграді і Мінську вдалося наязвати живий обмін виданнями з історії мистецтва і історії книги, але не вдалось зв'язатися з ринком. На книгарському ринку придбано для бібліотеки Музею дуже інтересні видання, але умовини цензури і торгово-митові є такі тяжкі, що українська книжка від нас, хочби й яка об'єктивна і річеза, навіть по мистецтву і культурі давніх часів, або й по історії мови і давнього письменства, на книжковому ринку С. Р. С. Р. в дану пору не може ще повнитися. Таким чином і тут поки що осталося управа Музею без збору дійсного мистецтва. На границі польській у Стодпах директору Музею довелося дізнатися, що твори постичні і белетристичні білоруських письменників містять у собі деякі протиріччя вольності звиду чого були задержані твори Зьмітнюка, Бядуля, Крапиви, Гартного, Чочота. Свідками були якісь великі пані, що вертали з Невіжа. Задержаного в досі не звернено, через що годі влаштувати виставу в дорозення білоруського письменства. — Чи радянський книжний трест найде можливість закупити якусь кількість музейного книжного добра просто з Музею, невідомо, тому поки що не беремо цієї статті в бюджет доходу 1927 р. Однак колиб прийшло до закупки, то можна буде приступити до друку „Прикрас рукописів XVII в.“, яких передбачується біля 253 таблиць.

Побут на Україні дав стільки нових спостережень на полі музейництва і книгозбирання, а в Москві і Ленінграді на полі техніки вистави і консервації творів мистецтва і наукового видавництва, що цим питанням слід би присвятити окремі огляди. В усякому разі встановлено давній довірливий зв'язок із науковими установами, науковими працівниками в царині мистецтва.

Рівнож важним відновленням давнього зв'язку з добрими помічниками нашої му-

зейної справи вважає управа Музею поручення директору Музею ведення курсів церковної археології слухачам 4 року богослов'я. В червні було 4 двогодинні лекції для літнього випуску 1926 р., а від падоліста йде двогодинний курс, що обіймає вже в скороченні основні стилі східних, візантійського і західних, та важливі прозвища церковного мистецтва на Україні. — Із цим в'яжеться продовження участі директора Музею з рамени гр. К. Митрополі в працях окружної консерваторської комісії. Як член цієї комісії дав він низку оцінок у справах консервації давніх церков або можливості їх розбору. Обов'язок береження і збирання пам'яток нашої давнини вложив на службовців Музею чимало праці в часі поїздки у Ніагасчину, Кринос, Свенти Станіслав і Єзупіль, але, на жаль, чималі видатки на цю ціль дол. 30. — Успіхами, на які велили надіятися алармуючі писма музейних інформаторів, не оправдався вповні.

Управі музею доручено розглянути і дати належні інформації у справі стилістичного розмалювання одної значущої нашої церкви в Америці. Це доручення було виконане з огляду на особу доручителя і заморської обставини із значним вкладом часу і готівки. потрібних на збирання усіх даних, але особа, що їх замовляла по сьогодні за ці інформації не то що не заплатила, але й навіть не подякувала. В виду чого на будуче це доручення управа Музею зможе виконувати тільки за готівку.

Особлива жюра за приміщення величезного приросту і за відповідне вивішування виставових саль, в яких можна би вже раз приступити до систематичного розгортання перед очима глядача найцінніших предметів, що разом складались би на одноцільний образ минулого культурно-національного життя України і зростаючої мистецької творчості сучасності, дала привід управі до цілого ряду підготовчих проєктів перед Основником Нац. Музею і перед деякими представниками суспільності.

Основник „Н. М.“ виходячи зі становища необхідності забезпечити покликаний ним до життя установі існування, вивішував і додатково ще квотою 21.400 доларів. А що зайшла потреба влаштувати мистецьку робітню для власної мистецької і іконописної студії, виринула була навіть думка про можливість розбудови музею. Цим вкладом Основник Нац. Музею виявив глибину своєї журби цією установою і вказав усім ширим прихильникам Н. М. на властивий спосіб виявити прихильність ший всенародній установі.

Музеєві потрібно сьогодні місячно не менше 1800 зл. себто 2.400 дол. річно. Музейні комирні доми можуть дати на це найбільше 300 дол., до покриття остас 2.100, себто 10 проц. капіталу, чого сьогодні готівка нормально приміщена не може дати. Тому-то протягом цього 1927 р. управа „Н. М.“ числить на особливий прихильність українського громадянства, яке отримав і запрошує виникнути в положення і життєві потреби національного Музею та його діяльність підтримати. Маємо на увазі фонд на закупку і систематичні досліді. З огляду на те, що біля музейних зборок працюють накрайшій силі гуманістичної університетської молоді і рисівники, як майбутні дослідники культурно-національного життя, всяка допомога музеєві буде в першу чергу допомогою українській молоді, а через це українській культурі і нації. Управа Нац. Музею надіється, що читачі зрозуміють вагу цього питання і відкликнуться на нього, кожний по своїй зможі. Таким чином буде відтяжена готівка залізного фонду і до кількох літ буде з доходу від нього переведена необхідна розбудова „Н. М.“ А з відповідно розбудованого Музею засяє перед усім світом величчя своєю гідністю скромністю краса культури та мистецтва давньої і сучасної України.

І. Свенціцький
директор Нац. Музею.

Ще поспіште в наш економічно незорганізований народ необхідну засаду: громадського складання дробних оценок до кооператив.

Замість землі комасація.

Зізд у справі комасації.

В дні 24, 25, і 26. січня відбувся у Львові заходом окружного земельного уряду зізд у справі популяризації комасації селянських ґрунтів на терені Східної Галичини. В програмі зізду було 25 рефератів на всякі теми, зв'язані з комасацією, як меліорація ґрунтів, пасовищ, переселювання господарів на скомасовані ґрунти, класифікація та оцінка ґрунтів, пасовищ, торфовищ і т. д. і т. д. Деякі з намічених у програмі рефератів відпали.

Нараду відкрив знайомі нашому громадянству шовніст голова львівського окружного земельного уряду, Ожеховський. Спочатку проводив зіздом він сам, а потім заступав його інж. К. Шушкевич. В тому першому на терені Сх. Галичини зізді, присвяченому справам комасації, взяли участь і представники українського господарського г. т. в. „Сільський Господар“ зі Львова і з краю. Зі Львова брали участь пп. О. Луцький, М. Творидло та І. Лисий („Сільський Господар“, д-р Говиківич („Земля“), інж. Воробець (Т-во українських агрономів). Поза тим були на зізді о. Ст. Онисевич (Рудеччина), інж. Дидинський (Дрогобич), інж. Лапчук (Перемишль), Левин-

ий Остап (Дрогобич), селянин Іван Ротчик і Т. Цянка (Кошевичі), Круж (Товшів), Лащівка і інші.

Кожного дня була по рефератах дискусія. З рефератів можна було довідатися багато фактів і теоретичних відомостей про справи, зв'язані з комасацією. Всі референти нарікали, що в Сх. Галичині комасація не йде, що нема для неї зацікавлення, та що населення ставиться до неї з недовірою. І це дійсно в той час, коли в корінній Польщі вона дуже поширюється.

До тепер переведено в корінній Польщі комасацію в 900 селах, переводиться пер у 1000 місцевостях, а цього року відомося до комасації аж 5000 сіл. Комасація робить значні поступки і на Волині і в Західній Галичині, а на території Сх. Галичини вона не має ніякого успіху. Всі референти однакою подавали за причину, що нема потрібної пропаганди за комасацією, а наслідком того не може бути між населенням відповідного настрою думки.

Одначе ні один з референтів не поставив справи шире, ні один не вказав на те, що по селах Сх. Галичини нема що комасувати. Бо як можна уявити собі комасацію пів або одноморгового господарства, що переважає на шлій території нашої країни? Комасацію можна переводити лише нероздільно з парцеляцією велико-власницьких ґрунтів. Тільки рівночасно з заспокоєнням безземельних і малоземельних землею можна уявити собі справний процес комасації на наших землях. А всі земські уряди на території Сх. Галичини до тепер те тільки й робили, що відбирали нашим селянам землю спід ру та парцелювали її між мажорських колоністів і військових осадників. Останніми часами зайшов у Самбірщині навіть такий випадок, де громада заявлялася за комасацією, але під умовою, що відкупить від місцевого поміщика потрібну кількість землі для доповнення земельних наділів малоземельних. Становище громади було цілком зрозуміле та законне, бо й комасаційний закон передбачує обов'язок заповнювання наділів малоземельних ґрунтами великої посидости при комасації. Однак не зважаючи на те земельний ґрод сопротивлявся комасації. — Чому? Ясно, що тому, бо поміщицький маєток має ший під парцеляцію між колоністів. Отже може бути при таких обставинах жодна відповідний психологічний настрій для комасації серед українського населення Сх. Галичини? Як могли ті пані з земельних урядів дивуватися, що серед нашого населення нема довіри до урядової комасації?

На всю неширкість наради, на всю обуду її учасників та ініціаторів зареагував першого дня в часі дискусії депутат „Сільського Господаря“ п. О. Луцький. В своїй промові зазначив він, що за електричної оборони, ми відчували, що все це можливе, що все це існує як потенціальна сила, яка ший хвили може виявитися. Коли він говорив про монополізацію знання про концентрацію його у певному осередку людей, які захопили аде до над світом (що й причиною до здичавіння мас), то це теж ший, яким історія вже колись ішла; ми знаємо, що в державі інків (дальше Пелу) знання так само монополізувала невеличка жменька аристократії; простий люд до ший не допускався.

Питання про об'єднання нашої як здійснене в Деблінській утопії, тепер стоїть у нас на черзі думки. Так само наука не раз уже порушувала питання про штучне зв'язування, що має бути одним із давніх етапів культури. Деблін тільки робить звідси належні висновки, зводячи нам на очі всі наслідки цього винаходу: занепад сільськогосподарства, скотарства, наслідки безробітних і т. д.

Що правда, в н дивиться дуже песимістично на майбутнє: розпад культури не провадить у нього до соціального та економічного застою; антагонізм, напруга, загострення, і жорстока олігархія і її форма правління, що найчастіше бере гову над іншими.

(Продовження буде)

ОСВАЛЬД БУРГАРДТ.

Екзотика й утопія в німецькому романі. *)

(Продовження.)

„По розтоплених брилах перебігав огонь. Це було так, наче людина десятиріччями блукала по чужині, день-у-день ниділа у аліях і тільки веслами загрібала воду; і ось вона зустрічає незнайомця, що передає листа з дому, говорить до неї рідною мовою, питає, де вона так довго з'опадала, просить повернутися.“

Або так, наче жінка одружилась, не кохаючи, і проживши довгий час з брутальним чоловіком, народивши йому дітей, отупівши, зневаживши усе, раптом у неї згадує улюбленого давніх днів. І ось він з'являється, він — о диво! — поправляє їй покривало, підносить до рота чашку і другою рукою підпире ослаблі крижі.

Це було так, наче навід перед сторіччями було подолано розбито; чоловіки й жінки розпоршились по землі, мову було заборонено, з їхнього роду глузували. Такі значай висміювали; рабами ший люди служили чужинцям, воювати за них. Де-котрі відпадали, одишали серед чужих народів, що зневажають їх. І ось часами буває, що серед такого народу починають гасимо виступати юнаки й дівчата, що нападати; в темних покоях вони гнівно вича-вляють з старими людьми і кажуть, що стають вже боїться, коритися, що досить вже тої зневаги і наруги. Вони ладні віддати життя, щоб змити ганьбу. Вони роблять усіх, роздають листочки, вишколюють, в народі проходять шмерет, по родинках, де дівчата мусять підматати чужі хати і ставати за жертву чужинцям. І ось одного дня раптом вибухає повстання. Вулиці раптом відли. Ніз дахак маю-

ють прапори, нові прапори. Вулицями проходять процесії, де люди роєм влітають якоюсь іншою мовою... Мовою зневаженого, висміюваного, а тепер переможеного народу. За викликами і на вулицях усі плачуть. Це година, коли третиння проймає тих, що померли перед сторіччями. Із своїх спустошених невідомих могил вони вилітають і великими зграями несуться попереду процесій, що проходять зі співами. Тисячі тисяч співають разом із людьми, летять перед прапорами, натягують тканину, цінують людям брудні чоботи і шапки.

Так само якась таємнича сила кидалась на скелі, кратери, гірські хребти, брала їх за велетенські, кригою вкриті, смертю німотою скуті, голови. Навчє ключ відмикає замок, і вони скорялись. Навколо все завіло і спалахнуло в заграв вибухів... (ст. 366).

Сірка, маґній, кремій і фосфор, мов казкові чародії, виростають на острові пишну тропічну рослинність, і в нагрітих гарячих водах океану заворушилось нове життя: медузи, риби, пануки, кров роздушених тварин змішується з соком рослин; з'являється дивна невідана фауна, допотопні велетенські звірі.

Але нова фауна несе смерть людському роду. Морські потвори наслідують на береги. Члени людського тіла, заоризані їхньою слиною, з нестерпимим швидко набухають, розсуть до неможливих розмірів. Іло людське виростає в цілу гору.

Щоб захиститися від цих потвор, люди будують живі башти, дивний конгломерат із живих істот, людей і звірів, рослини, бетону і каменю, стонлених в єдину масу. (принцип, якого вже ще жив Мардук, коли насадив гай, що його дерева зрослися з людьми.) Ратуєш від потвор, люди закопуються в глиноб землю, коудовують там свої міста.

Кінець роману цілком фантастичний: появляються люди середньо-

го полу: ні чоловіки, ні жінки. Знявши намітку з останніх таємниць природи, люди перевертаються у звірів і птахів, вони перевертаються у велетнів, що головами хмар черкаються, гігантів, що наводять страх на людність; тіла їхні ростуть до безконечного, тріскаються; з розколин пробивається трава й ліс, розливаються струмки, вони гинуть. І ось на землі, що знов заросла первісними лісами і вкрилася зеленим рясом, кочують нові покоління людей, дикуни, що складають гимни і вславляють стихії та незримі сили природи, творячи новий мит і нову релігію. Культура загинула. На її руїнах розцвітає нове життя, історія починається з початку.

Деблінська утопія не є, як ми бачимо, одна з тих звичайних утопій, які беруть певну добу, або який-небудь один ступінь досягнення. Вона намагається охопити весь історичний процес і дає послідовну зміну епох, де лінія процесу робить часами надзвичайно великі відхилення від простого шляху. Минувало людськості дає нам чимало прикладів повороту до варварства, а те, що було, може повторитися і в майбутньому. Шлях прогресу завжди к. учений, з великими вигинами.

Коли Деблін малює нам великі економічні кризи, що до них призводять нові винаходи, коли описує заколоти, повстання, систему

Тільки за запрошеннями.

— Світова вєячина. 100 американ.

Найліпше насіння

огородини, цвітів
і пастевних рослин.
випробованої яко-
сти поручає СКЛАД
НАСІНЬ фірми

ЕДМУНД
РІДЛЬ

Львів, Рутівського 3.
Цінники на бажання
висилаю відворотно.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Д-р А. Гречанік

лікар в ЗОЛОЧЕВІ

ординує тепер при вул. Даниловичів 11

Дієтермія, кварцівка, Солюкс.
Всяке лічення електротерапеу-
тичне.

видало в Нью-Йорку заяву, що не вва-
жають доцільним розв'язувати конфлікт
між Злученими Державами і Мексиком
при допомозі арбітражу. — У Вільні помер
тамошний єпископ Матуленіч. — В Японії
судитимуть маркіза Токугава, креніака
голови японського сенату, за те, що да-
вав у себе бал тоді, коли мавло вни-
рав. — У Скотланді засудив воєнний суд
за смертю 13 учасників альбанського по-
встання. — Папа прийнявши мексикан-
ських єпископів, що втекли від пересліду-
вань, заявив, що архієп. Гвадалахара
болючись із 6000 людьми проти през.
Каллеса, аткаючи зброєю негідно: „Лу-
ховні — сказав папа — повинні боронити
себе і життя своїх вірних, але без зброї
в руках“. На німецькій території під
франц. окупацією заборонили другу ча-
стину фільму з життя Бісмарка. — Франц.
мін-ство внутрішніх справ казало виїхати
італійському журналістові Канові, який
ішов слідами провокатора Габіальдія. —
У СРСР маса людей учить шодня а-
нглійської мови при допомозі радіотелеграфу.
Радянський уряд утримує в Москві 3 осо-
би, які мають завади ші лекції. — У Нор-
вегії землетрус захитав численними дома-
ми. Запимчено теж землетрус на Тихім
Океані на південь від Гон-Конгу і в ріж-
них частинах Альжир. — Королева Зита
продала після смерті Кавла декілька царсь-
ких дороговцінностей париським ювелерам.
Тепер хотіла їх дістати назад і подала
суд, щоб скасувати продаж. Париський
суд відкинув її претенсії.

Вписуйтеся до ВИЗНАЧАЛЬЧІ КНИ-
ЖОК Української Книжкарні в Антикварії
у Львові, вул. Рутівського ч. 22.
Успішні догідні. — Отворена від 9. години
рано до 7. вечером. 2-3

З судової салі.

Історичний процес у Любліні.

Люблін 27. січня 1927.

Дня 27. січня ц. р. була на воканді окрж-
ного суду в Любліні карна слова проти
Степана Козачука, бывшего редактора
„Нашого Життя“ в Холмі. В акті
обвинувачення прокуратура домгалася
покарання редактора Козачука за просту-
пок з арт. 49 і 129 т. 3 карного закону,
попавлений наміреним оголошенням листа
українських, білоруських і російських сенато-
рів і послів у Польщі, спрямованого до
православного митрополита Діонізія з при-
воду введення григоріанського календаря
у православній церкві в Польщі.

Розправа, назначена на 9 год. перепод.,
розпочалась із значущим опізненням. Після
10 год. судовий секретар проголосив:
„Суд іде, прошу ястаті“ і на салю роз-
прав увійшов трибунал у складі суддів:
Голова як предсідника Осуховського
Прусского як члена трибуналу. Проку-
раторський уряд заступає підпрокуратор
Пжибицький. Як оборонці ред. Козачука
зголосились: сенатор Олександр Карпін-
ський, адвокат з Рівного і д-р Олександр
Марітчек, адвокат зі Львова. По роз-
праві в дні 27. і 28. ц. р. визано митропо-
литу Діонізія і численну збрана публіка
очікувала нетерпеливо його появи. Одне
з великим розчаруванням зібрані дізнали-
ся, що сидок митро. Діонізія не явиться,
і це з приводу численних урядових за-
яв.

Після відкриття розправи забрав слово
заступник прокураторського уряду і по-
ставив внесення на передачу справи вар-
шавському суду з почини, що митро.
Діонізія не може явитися в Любліні, а суд
уже при попередній розправі в дні 17-го
вересня 1926 стану на становищі, що
особисте явлення митрополита необхідне.
Оборона зажадала перерви розправи, щоб
дорозумітись з обвинуваченим. Після пе-
рерви д-р Марітчек іменем оборони зпо-
жив заяву, що оборона погоджується
з внесенням прокуратора. Оди че трибу-
нал по нараді відкинув внесення прокура-
тора і постановив перевести розправу
в Люблін.

Після заяви обвинуваченого ред. Коза-
чука, що не почувається до вини, пред-
сідник трибуналу почав переслухувати
свідків і знавши. Перший знівався як сві-
док посол Любінський, описав посол Ма-
ківка. Оба свідки підтвердили велике не-
довірвання, яке спричинило календарна ре-
форма у православного населення в Поль-
щі та подали, що переводження цієї ре-

форми викликало поважні заворушення.
Ті наслідки спонукали самого митро. Діоні-
зія і синод православної церкви в Польщі
уже в кілька тижнів по введенню кален-
дарної реформи спинити цю акцію і від-
кликати свій розпорядок. Свідок п. Маків-
ка ствердив іше, що арешт інкримінова-
ного числа „Нашого Життя“ старостою в
Холмі наступив іше перед відданням до
друку цього числа.

Покликані обороною знавці: сенатори
Микола Черкаський і Богданович (Біло-
русин) засудили надзвичайно точно і з ре-
лігійним знанням історичний і церковно-прав-
ний бік справи, так що покликаний проку-
ратором знавць. професор люблінського
університету Пташницький не міг удержати-
сь із своїми аргументами.

Після замкнення доказового поступо-
вання виголосили при битком заповненій
салі промови адвокати: сенатор Ол. Кар-
пінський і д-р Ол. Марітчек. По довшій
нараді трибуналу його предсідник по 4-й
год. попод. проголосив вирок, у якому
у чл. 6. редактора Степана Козачука
від обвинувачення за злочин з арт. 49 і
129 т. 3. к. з. Збрана на салі численно
публіка прийняла вирок трибуналу з удо-
воленням.

† Посмертні згадки.

о. Володимир Рожайовський, поч.
сов. митро. Конс., юндет і парох в Ново-
сілках Ліських, уродж. 1850 р. упокоївся в
Бозі в 51 році священства дня 27. січня
1927 р. Похорони відбудуться 31. січня ц. р.
в Новосілках Ліських.

† АННА МОРОЗОВА

жена поштового урядника в Лежай-
ську упокоїлася в Бозі по тяжкій
недузі дня 28. січня 1927 у Львові.
Похорони відбулися д. 30. січня ц. р.
на янівське кладовище.

ДРІБНІ ОГолошення.

ІДЕАЛЬНА ПАСТА до зубів КРЕМ
ПЕРВОВИНИ Ігнатівч Львів, 956 54-?

КОНЦ. Торгове ки Курси И. Гіршпрунга
Личаківська 34. приймає вписи на но-
вий 5-місячний торго-ельний курс для до-
рослих і писання на машині. Наука розпо-
чинається 1/2 1927. 1362 4-4

ПОЗІР! 7. лютого ц. р. розпочинаю
вечірній курс крою і шиття на логі-
чних усянях. „Іюлянда“, Сташівка 8 II. п.
бічна Хорувшини. 1407 3-3

ВПРАВНУ ПИСАРКУ на машинах укра-
їнській і польській, володіючи пер-
фектно українською, польською і німець-
кою мовою, знаючу добре стенографію
пошукує Кр. Молочарський Союз в
Стрию. Зголошуватись тільки першо-
рядні сили. 1391 4-6

КОНЦ. через Міністерство В. Р. і О. П.
курси крою, моделювання і шиття
з правом видання свідомств — веде
абсо-ьвент вищої академії крою в Пари-
жі в Дюезі Біндер-Львів, Глян-
ська 4 (Бічна Пекарської). 1336 5-6

4 ЗОЛ. коштує цукорничка з лопаткою з
хінського срібла у Мандля, Колерника
ч. 14. 1365 5-?

КОНЦЕСІОНОВАНІ через Міністерство
Курси крою, моделювання і шиття
Олени Вархалу-ної, авл. Кохановського
10. Курси для пань на власних матеріалах.
Факоним з правом видання свідомств.
Форми виконує після міри і журналів.
1337 6-10

НОВІ НОТИ. В. Безкоровийний: 1. „За-
тремтіли струни“, сольсоль. 2. „Дум-
ка О-тоні“ — фортепья. 1354 4-5

ПРОДАМ у Львові новий дім 3 покої
і кухню коло личаківського парку за
1500 дол. Одноповерхову каменицю коло
голоного двірця 3000 дол. Ігнат, Львів,
Куркова 24.

ОГолошення.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р мед.

Мирон Лисяк

б. лікар клінік у Празі

ординує в недугах жіночих і вну-
тршніх

в Городку Ягайлонецькім -- Ринок.

Кварцева ляпка.

Д-р Фелікс Ган Спеціаліст недуг легі-
нів, серця і жовудка
Львів, Городецька 46. Телеф. 834
Пересвітлення Рентгеном. 1170 31-35

Закон про етемплеві оплати з дня
1./VI. 1926 (Віст. дер. законів ч. 98. поз.
570 Коммера нач. скарбової палати і д-ра
Бартішана з коментаром — 10 зол.

Б. Лепкий: МОТЯ І НЕ ВБИВАЙ по
9-90 за том — висилає

Українська Книгарня і Антикварія в Чорткові

також поручає: все приладдя до характе-
ризації як мастик, шмірки, крепон і т. д.
Шкільні книжки, молитовники і літера-
туру на всіх мовах. — Прилади: шкільні
(для ІТ. Учителів гуртові ціни), канцеля-
рські, друки і папері. Ноти, ручні образи
і відбитки. Музичні інструменти. Нові
салюнові танці, мелодії з нових опере-
ток. — Фарби, бронзи, підклад і приладдя
до робіт „relie“, це є мальовання на шов-
ках. Журнали мод на весняний і літний
сезони 1927 вже надійшли.

Випозичальня книжок, переплетня

ХТО БАЖАЄ

даром поїхати і через два місяці перебути
в Парижі? — Успіш: Енергія, рішучість,
чесність — Зголошення з поданням імені,
адреси і знання, проситись слати до Ад-
міністрації часопису під „Париж“.

Курс крою

і моделювання суконь і білля (3 місяці), в
попудневих годинах розпочинається 1-го
лютого 1927. По курсі іспит і роздача свід-
омств. Бліжні посення устно або писм.
від 8—1 і 3—6 год. поп. в канцелярії. Жи-
ночої спілки пром. „ТРУД“, Львів, Ринок
1395 ч. 39. (вд. дім). 3-3

90 літ існуюча фірма

І. Дрекспер і Сини

Львів, пл. Капітульна ч. 2.

Переробляє ковдри по 7 зп.
Материали по 8 зол. — на протязі 24 годин.
Покриття на ковдри і матеріали в величій
1421 виборі. 1-5

Жінки!

„НОВУ ХАТУ“

Вже вийшло чергове число за лютий.

В „Новій Хаті“ знайдете поради, як урядити і прикрасити свою хату. — Знаєте
в ній також найкращі зразки народнього мистецтва, вишивок і ручних робіт. — „Нова
Хата“ дасть Вам практичні поради, як приборити себе і рідню дешеним коштом в гар-
і модні одяги. В „Новій Хаті“ знайдете багато цікавих оповідань і статей про лі-
справи, які цікавлять кожну жінку-громадянку. В цьому році „Нова Хата“ доміє
тиме великі таблиці крою, як безплатні додатки до поодиноких чисел. Не поїбте
буде отже замовляти окремо крої. Таблиці кроїв доставлятимуть лиш передплатам
Тому негайтеся з висилкою передплати. — Річна передплата „Нової Хати“ вишлю-
1422 18 зол., піврічна 9-50 зол., а квартална 5-00 зол.

Адреса Редакції і Адміністрації: Львів, вул. Руська 18.

Львівська Ловецька Кооператива
у Львові, Ліндого 9 — передт. Малоп. Ловецька С-ка
порушає найдешевше по конкуренційних цінах оружжя, ловецькі по-
ляди, надійшов новий транспорт лалок на яструби з дошкиною і кош, поодинокі
для лісної сторожі, фльоберти, набой краєві і закордонні і т. п. Ціна
1372 висилається на бажання.

Найпевніший середник

Проти ревматизму, гостця,
корчів, нервоболів і тим подібним
маганням найліпшим натиранням є

ІХТІОМЕНТОЛЬ

Більш як 5,000 подяк і близько 200 атестів з
ських сторін, клінік і шпиталів найліпше докзують
лічичу вартість цього натирання.
Іхтіоментоль можна набути у всіх аптеках у Львові
або прямо в Лябораторії хем. антики
М ра Симона Едельмана в Самборі ч. 130

